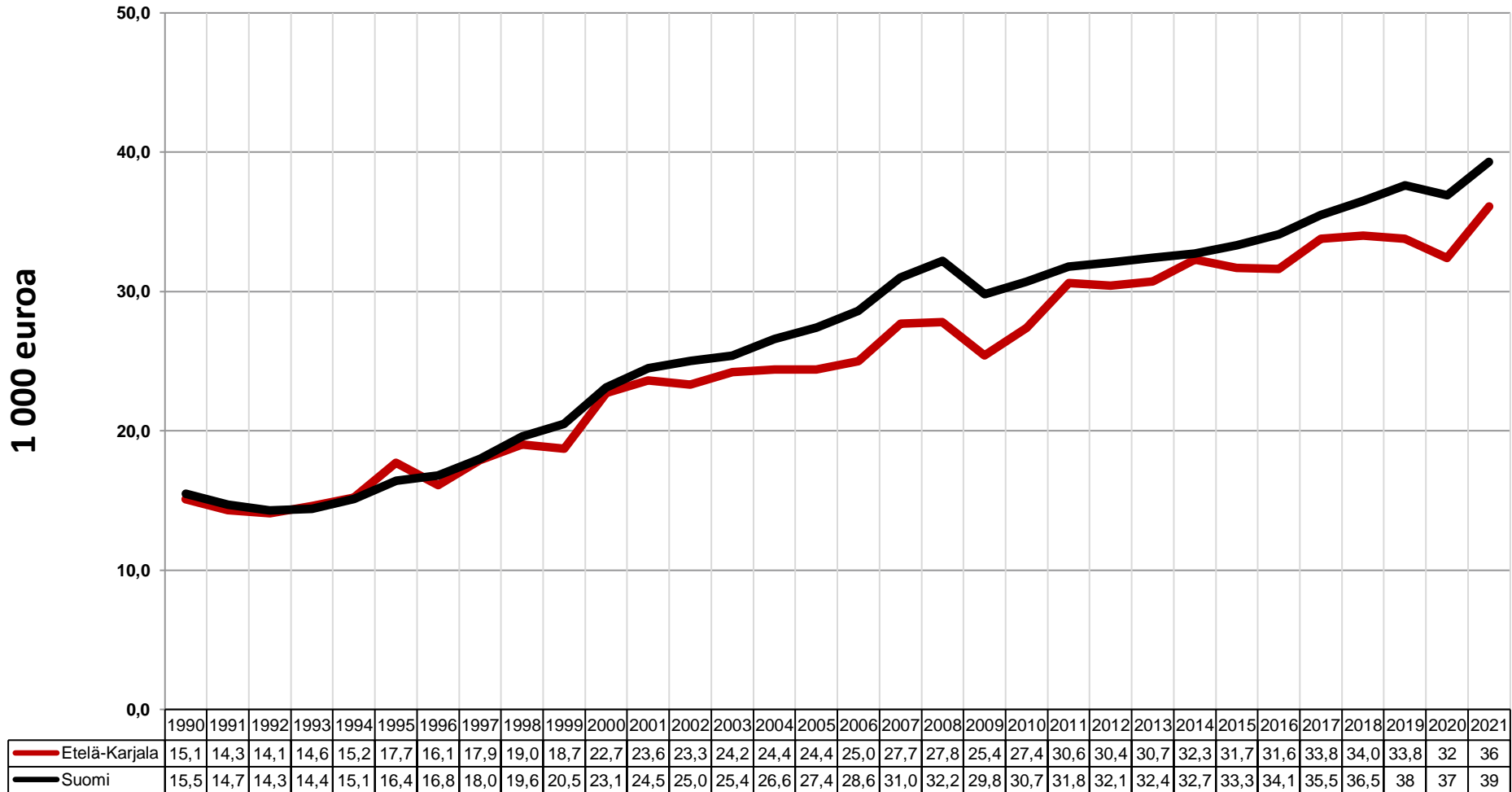

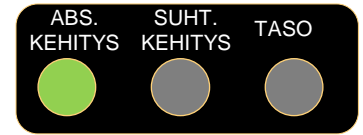
T5. Arvonlisäys asukasta kohti (Etelä-Karjala)

Lähde: Tilastokeskus. Muuttujina Tulot ja tuotanto alueittain, vuosittain muuttujina Alue, Taloustoimi, Toimiala, Sektori, Vuosi ja Tiedot. Käypiin hintoihin, miljoonaa euroa, B1GPH

Bruttoarvonlisäys perushintaan, S1 Koko kansantalous, Toimialat yhteensä Jakajana käytetty keskväkilukua

Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Kehitysinsinööri Mika Toikka/Ympäristövastuuyksikkö

T5. Arvonlisäys asukasta kohti (Etelä-Karjala)

Liittymä ekotehokkuuteen: Arvonlisäys mittaa talouden tuotantotoiminnan luomaa uutta arvoa. Arvonlisäys voidaan mitata sekä toimialatasolla että koko aluetalouden tasolla. Käytetään usein kokonaistalouden ekotehokkuusindikaattorin osoittajana mittaamaan tuotettuja taloudellisia arvoja.

Arviointiperusteet: Maakunnan arvonlisäys suhteutettuna asukasluvuun on viime vuosina kirinyt lähemmäksi koko maan keskiarvoa. Tämä johtuu vuosien 2010 ja 2011 arvonlisäyksen voimakkaasta kasvusta, josta suurin ansio meni vielä tässä vaiheessa paperiteollisuuden toimialalle.

Maakunnittaisen arvonlisäyksen volyymin muutoksessa on suurta vaihtelua vuosittain. Talous kasvoi Etelä-Karjalassa voimakkaasti vuonna 2017 jalostustoimialojen kasvaessa. Verrattain hyvin kasvoivat myös palvelutoimialat. Kuitenkin jo vuonna 2018 maakunnan arvonlisäys kehittyi maakunnista toiseksi heikoiten. Vuonna 2019 maakunnan arvonlisäyksen kehitys oli edelleen miinusmerkkistä (-0,5 %) ja vuonna 2020 alueellinen arvonlisäys laski kiintein hinnoin mitattuna lähes kaikissa maakunnissa Lappia lukuun ottamatta. Etelä-Karjalassa arvonlisäyksen lasku 2020 (-3,2 %) oli hieman yli koko maan tason (-3,0 %). Etelä-Karjalan vahvalla teollisuussektorilla on ratkaiseva merkitys alueen kehitykseen.

Suomalaisen yhteiskunnan rakennemuutos on tuntunut Etelä-Karjalassa, jossa perinteikkään teollisuuden rinnalle on rakennettu uusia tukijalkoja. Metsäteollisuuden bruttoarvonlisäys (koko Suomi) on 2000-luvun alusta laskenut käyvin hinnoin noin 7 miljardista eurosta 3,7 miljardiin euroon. Mukana tässä ovat sekä kemiallinen että mekaaninen teollisuus. Kokonaisvaikutukseen vaikuttavat voimakkaasti myös paperin painoarvon väheneminen ja raaka-aine-/välituotehintojen kehitys. Metsäteollisuuden painoarvo on tässä kokonaisuudessa vähentynyt muiden toimialojen osuuden kasvun myötä. Esimerkiksi palvelualat ovat kasvaneet merkittävästi.

Teollisuus kattaa noin puolet Etelä-Karjalan yritystoimipaikkojen liikevaihdosta, vaikka työllistävä vaikutus suhteessa tuotettuun arvonlisään on automaation myötä vähentynyt. Suurin teollisuuden ala on prosessiteollisuus painottuen metsäteollisuuteen, jonka useat suuret toimijat ovat merkittävästi läsnä alueella. Metsäteollisuus on vientipainotteista ja tuotevalikoima on laajentunut biotalouden nosteessa. Uusiutuvan energian osuus kaikesta tuotetusta energiasta on Etelä-Karjalassa metsäteollisuuden sivuvirtojen hyödyntämisen ansiosta peräti 80 prosenttia. Maakunnassa on myös kaivannais-, kemian-, ja teknologiateollisuutta. Nousevana kasvualana on energiateknologian arvoketjuun kytkeytyvä teollinen toiminta. Teollisten veturiyriyten ympärillä on merkittävä verkosto, johon kytkeytyy laajasti alueen pk-yrityksiä. Sujuva raaka-aine- ja lopputuotelogistiikka on vientivetoiselle teollisuudelle erityisen keskeinen tekijä.

Teollisuuden jälkeen toiseksi merkittävin toimiala sekä liikevaihdoltaan että työllistävyydeltään on kaupan ala. Selvästi pienempiä, mutta kuitenkin merkittäviä toimialoja ovat myös rakentaminen, kuljetus ja varastointi sekä palvelut liike-elämälle. Kaupan ala on yleisesti ottaen selvinnyt kohtuullisesti vuosien 2020–21 korona-ajasta, mutta Etelä-Karjalassa venäläisten ostosmatkailuista aiheutunut lisäkysyntä on romahtanut rajojen ollessa kiinni. Suomen maakuntien vertailussa Etelä-Karjalan elinkeinoelämän kuva on toispuoleinen. Teollisuuden arvonlisän sekä jalostusarvon osalta Etelä-Karjala on maan kärkeä, mutta investointiasteen, taloudellisen huoltosuhteen ja yritysperustannan osalta jälkijoukossa. Teollisuuden kasvua, uudistumista ja uusia investointeja sekä työpaikkoja odotetaan erityisesti energiamurrokseen sekä vihreään siirtymään liittyvistä avauksista.

Monialaisen matkailusektorin myönteinen kehitys kääntyi kahtalaiseksi koronan myötä: kotimaan matkailu lomakausina kasvoi, mutta venäläismatkailu sakkasi pahasti. Rajan sulkeutumisen vaikutukset aluetalouteen ovat olleet tuntuvat nimenomaan henkilöliikenteeseen nojaavan elinkeinotoiminnan osalta. Tavaralogistiikkaan tukeutuville toiminnoille vaikutus ei ole ollut merkittävä.

Indikaattorin kohenemiseen vaikuttaa periaatteessa myös maakunnan väestön väheneminen, mutta Etelä-Karjalan väkiluku laskee niin hitaasti, ettei se näy näin suurina muutoksina. Väestön väheneminen vaikuttaa osaltaan tietysti nykyistä kehityssuuntaa tukevasti.

Indikaattorin kehittyminen: Etelä-Karjalassa indikaattori T5 Arvonlisäys asukasta kohti kehittyi positiivisesti.